

Aanknopingspunten voor een Sociaal Rechtvaardige Pensioenleeftijd

Christophe Vanroelen

Interface Demography, Department of Sociology

Vrije Universiteit Brussel

cvroelen@vub.be

Overzicht

- Levensverwachting en gezonde levensjaren
- Sociaaleconomische verschillen in (gezonde) levensverwachting
- De rol van arbeid in SE verschillen in (gezonde) levensverwachting
- Arbeidsgebonden determinanten van sociaal economische verschillen

Vooraf: Gegevensbronnen

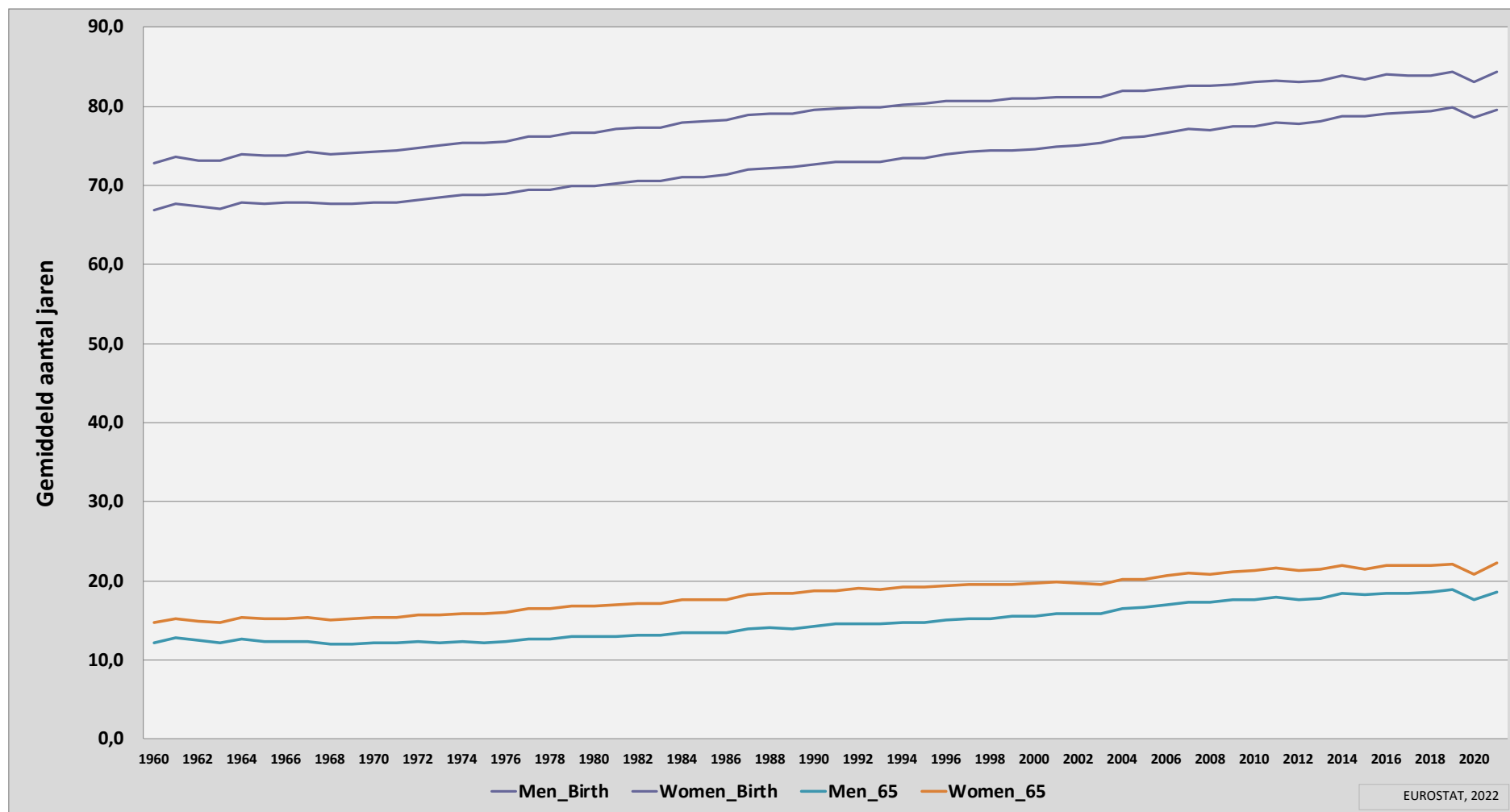
- Censusdata:
 - Tot 2001 letterlijk 'volkstelling' - d.i. populatiebrede enquête bij de bevolking; vanaf 2011 puur administratief
 - Voordelen 'oude census': gedetailleerde beroepen, gezondheidsrapportering, linkbaarheid
 - 'Historische data'
- Administratieve data (vb. KSZ):
 - Objectieve informatie, populatiebreed, continue (big data), linkbaarheid
 - Niet primair voor wetenschappelijk onderzoek
 - Beperkte en geen zelf-gerapporteerde data
- Paneldata (vb. EU-SILC):
 - Zelf-gerapporteerde data, detail van een enquête, follow-up
 - Steekproef, probleem van uitval
 - Mogelijke linkbaarheid met administratieve data op micro en geaggregeerd niveau
- Cross-sectionele data (vb. EWCS):
 - Zelf-gerapporteerde data, detail van een enquête, grotere N, ruim voorhanden
 - Steekproef
 - Causaliteitskwesies, duur van blootstelling

Evolutie van de Levensverwachting en de Gezonde Levensjaren

Levensverwachting

- Gemiddeld aantal jaren die een persoon van leeftijd X nog kan verwachten te leven indien blootgesteld aan de huidige sterftecondities (inz. Leeftijdsspecifieke sterftekansen).
- Uitgedrukt op bepaalde leeftijd:
 - Bij geboorte
 - Op 25 jaar
 - Op 65 jaar
- Gemiddelde maakt abstractie van verschillen tussen categorieën

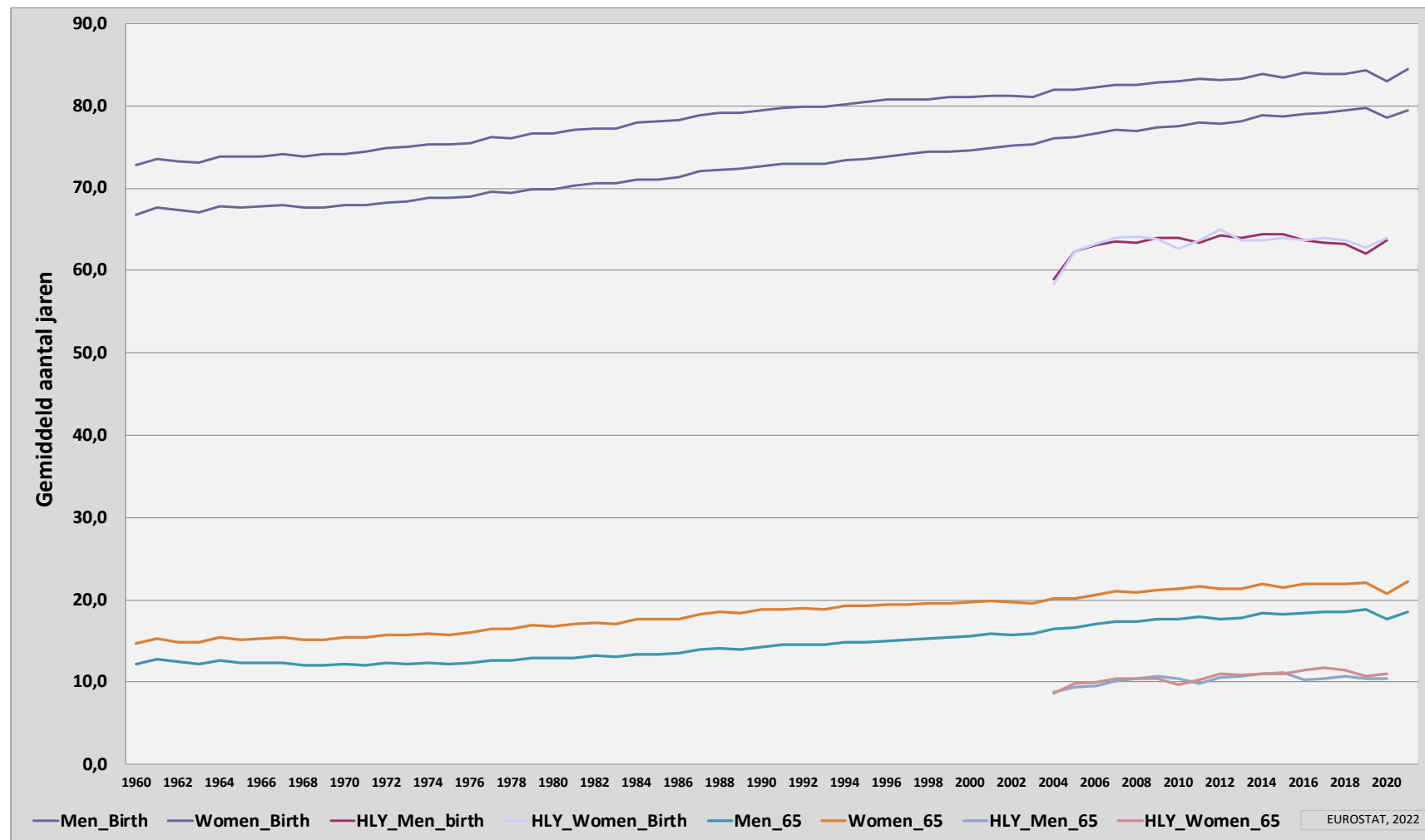
Levensverwachting

Gezonde levensjaren

- Levensverwachting vrij van beperkingen (disability-free life expectancy or healthy life years):
 - Gebaseerd op de vraag: *Bent u de afgelopen 6 maanden of langer omwille van een gezondheidsprobleem beperkt geweest in activiteiten die mensen gewoonlijk doen?* (GALI)
 - Alternatief: op basis van zelf-gerapporteerde gezondheid
 - Rekening houdend met leeftijd en 'competing risk' van sterfte
- Validiteit indicator:
 - Berger N, Van der Heyden J, Van Oyen H (2015) The global activity limitation indicator and self-rated health: two complementary predictors of mortality. Arch Public Heal 73:25.
<https://doi.org/10.1186/s13690-015-0073-0>
 - *Conclusion: Our findings suggest that the GALI and SRH are useful and complementary measures for assessing the health and functional status of adults in population surveys.*

Levensverwachting en Gezonde levensjaren

Sociaaleconomische ongelijkheid in (Gezonde) Levensverwachting en Gezondheid

Indicatoren van Ongelijkheid

- Sociaaleconomische positie (SES/SEP) – combinatie van:
 - Beroepen
 - Opleidingsniveau
 - Inkomensniveaus
- Bieden complementaire informatie aan
- Alternatieve maten en combinatiematen denkbaar
- Absolute en relatieve verschillen

Beroepsgebonden Verschillen in Sterfte

- Historische gegevens voor België (Vandenborre, 2018)
 - Anonieme data link op individueel niveau tussen census 1991 (beroepen)
 - Sample
 - Alle actieve werkenden in België tussen 25-60 jaar op datum census 1991
 - Exclusie van: beperking in 1991; WN beschutte werkplaatsen
 - Indicatoren:
 - Beroepeninformatie over 1,9 miljoen mannen en 1,2 miljoen vrouwen (ISCO-88) op moment census 1991
 - Sterfte (alle oorzaken) uit het Rijksregister voor 2 periodes:
 - 1/03/1991-31/12/1997
 - 1/10/2001-31/12/2011
 - Correctie voor emigratie in zelfde periodes
 - Methode:
 - Cox proportional hazards method, met 'tijd' als continue variabele
 - 'hazard ratios' en 95% 'CIs'
 - Censorship bij emigratie of einde follow-up
 - Gestandaardiseerd voor leeftijd
 - Verhoudingen tov een 'referentiecategorie': mn. 'Leerkrachten' (grote groep, relatieve veilige werkomstandigheden)
 - Geen schattingen voor bijzonder kleine beroepsgroepen

Beroepsgebonden Verschillen in Sterfte

Age-adjusted hazard ratios and 95% confidence intervals for all-cause mortality in 1991-2011 by sex and occupation (Reference men: male teachers; Reference women: female teachers).

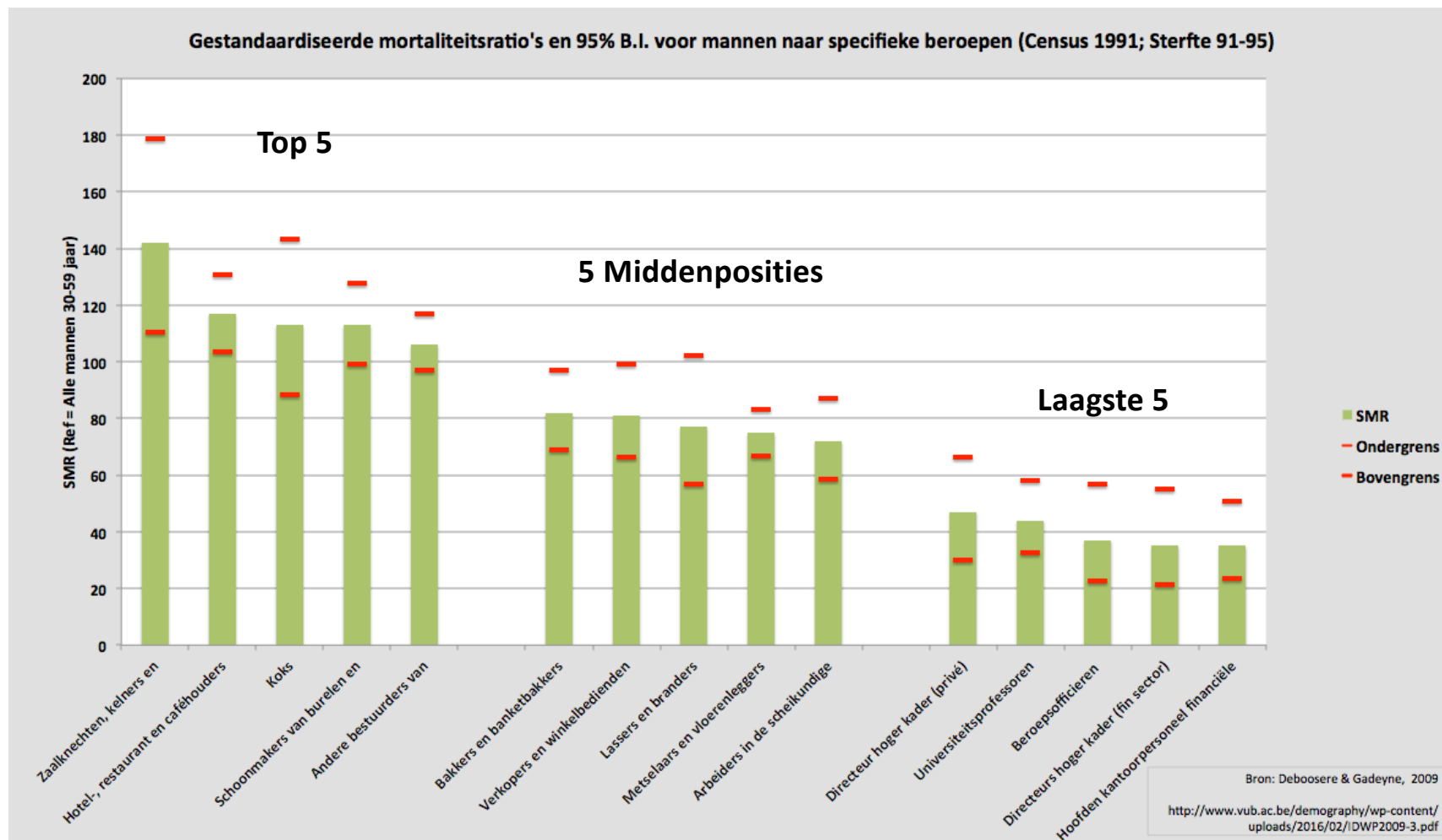
Occupational group in 1991	Men				Women			
	D	HR	LL	UL	D	HR	LL	UL
Legislators and senior officials	565	0.97	0.89	1.05	83	1.11	0.89	1.38
Corporate managers	16139	1.15	1.12	1.18	2536	1.17	1.12	1.23
Managers of small enterprises	10240	<u>1.51</u>	1.46	1.55	3562	<u>1.50</u>	1.44	1.57
Physical, math. and engin. science professionals	2870	0.98	0.94	1.03	161	1.03	0.88	1.21
Life science and health professionals	2516	1.05	1.01	1.10	2884	1.14	1.09	1.19
Teaching professionals (Reference)	6833	1.00	-	-	5095	1.00	-	-
Other professionals	6420	1.25	1.20	1.29	2022	1.23	1.16	1.29
Physical and engin. science assoc. professionals	13249	1.28	1.24	1.32	847	1.14	1.06	1.22
Life science and health assoc. professionals	927	1.25	1.17	1.34	860	1.12	1.04	1.20
Teaching assoc. professionals	789	1.29	1.19	1.38	760	1.20	1.11	1.29
Other associate professionals	7732	1.35	1.31	1.39	2079	1.21	1.15	1.28
Office clerks	23665	1.47	1.43	1.51	12093	1.30	1.26	1.34
Customer services clerks	832	<u>1.61</u>	1.50	1.73	1232	1.28	1.20	1.36
Personal and protective services workers	8118	<u>1.76</u>	1.70	1.81	4903	1.33	1.28	1.38
Salespersons and demonstrators	2687	1.44	1.38	1.51	3353	1.16	1.11	1.21
Skilled agricultural and fishery workers	6856	1.33	1.29	1.37	1208	1.07	1.01	1.14
Extraction and building trades workers	19264	<u>1.69</u>	1.64	1.74	109	1.47	1.21	1.77
Metal, machinery and rel. trades workers	14427	1.47	1.43	1.51	589	1.36	1.25	1.48
Precision, handicraft, craft printing and rel. trades	2665	1.47	1.41	1.54	212	1.19	1.03	1.36
Other craft and rel. trades workers	5755	1.49	1.44	1.54	1319	1.11	1.05	1.18
Stationary plant and rel. operators	2820	<u>1.59</u>	1.52	1.66	96	1.19	0.98	1.46
Machine operators and assemblers	4713	<u>1.59</u>	1.53	1.65	1247	1.21	1.14	1.29
Drivers and mobile plant operators	14678	<u>1.79</u>	1.74	1.85	173	<u>1.55</u>	1.33	1.80
Services elementary occupations	10725	<u>1.91</u>	1.85	1.97	8435	1.41	1.36	1.46
Agricultural, fishery and related labourers	56	<u>1.94</u>	1.49	2.52	209	1.05	0.91	1.20
Labourers in mining, constr., manuf. & transport	11305	<u>1.81</u>	1.76	1.87	690	1.29	1.19	1.40
Armed forces	2306	1.49	1.42	1.56	74	<u>1.58</u>	1.25	1.98

Abbreviations: D= Observed number of deaths; HR= Hazard ratios; LL= Lower level of 95% confidence interval; UL=

Upper level of 95% confidence interval.

Bron: Vandenborre, L. (2018). Occupation, Health & Mortality. A longitudinal study of the Belgian workforce. PhD Dissertation, Vrije Universiteit Brussel

Beroepsgebonden Verschillen in Sterfte

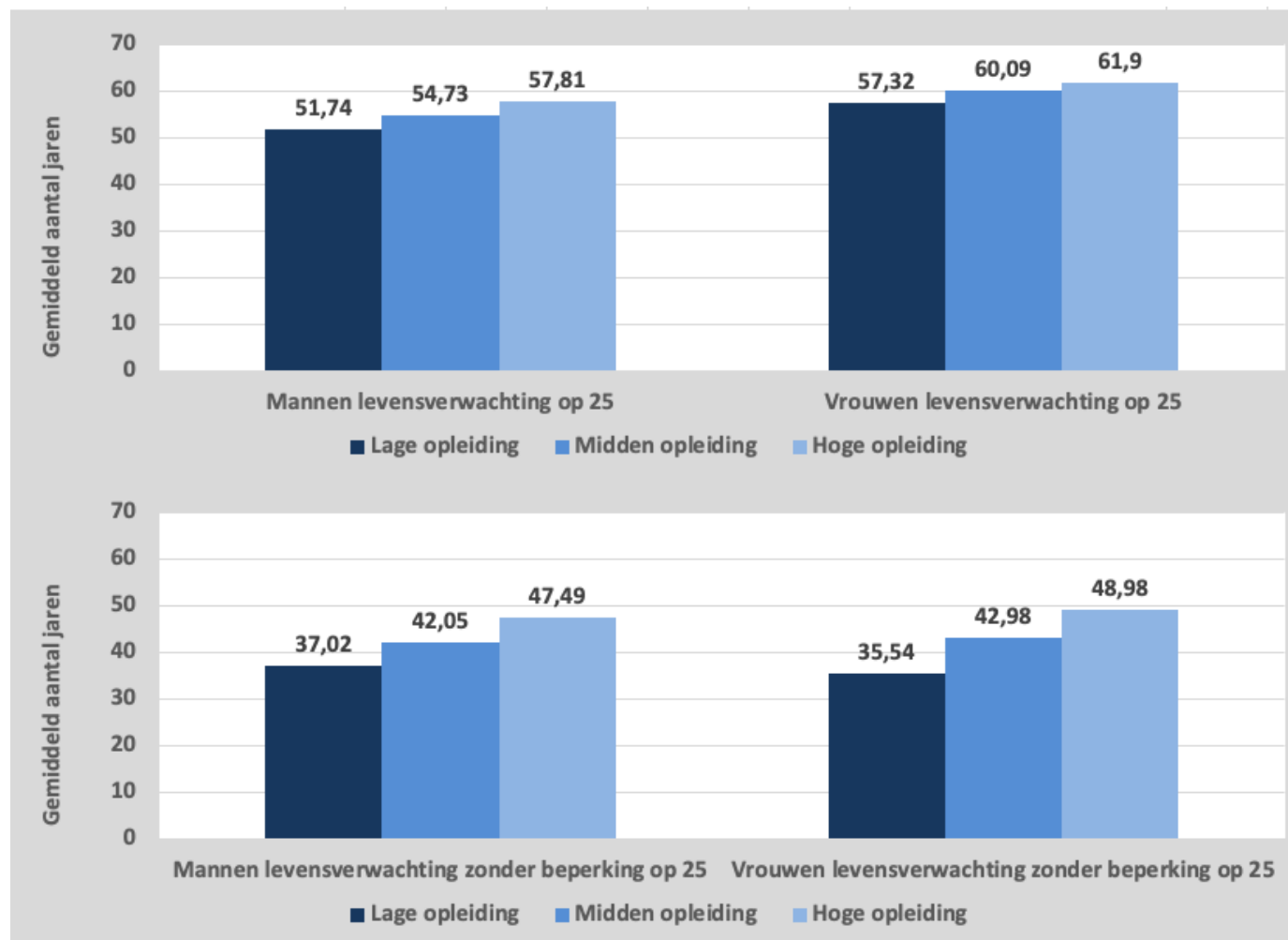
Evolution of educational inequalities in life and health expectancies at 25 years in Belgium between 2001 and 2011: a census-based study

Françoise Renard^{1*}, Brecht Devleesschauwer^{1,2}, Herman Van Oyen^{1,3}, Sylvie Gadéyne⁴ and Patrick Deboosere⁴

Opleidingsgebonden Verschillen in (Gezonde) Levenverwachting

- Resultaten voor België uit meest recente registerstudies (Renard et al., 2019)
 - Sample en data:
 - Mannen en vrouwen geregistreerd in rijksregister op het moment van de census en 25 jaar of ouder
 - Anonieme individuele link tussen census 2001 en 2011
 - HIS 2001 & 2004; HIS 2008 & 2013
 - Indicatoren:
 - Levensverwachting (LE), op basis van leeftijdsspecifieke mortaliteitscijfers
 - Levensverwachting zonder Beperking (DFLE) op basis van vraag uit HIS (global activity limitation indicator – GALI), prevalentie geëxtrapoleerd naar zelfde opleidingscategorieën in de census
 - SES: hoogste opleidingsniveau van het individu: laag (ISCED 0-2); midden (ISCED 3-4); hoog (ISCED 5-6) – gestandaardiseerd
 - Gezondheid naar SES
 - Methode:
 - Leeftijdsspecifieke sterftecijfers
 - Levensverwachting zonder beperking, gebruik makend van *Sullivan's method* (1971)
 - Absolute en relatieve verschillen in LE en DFLE tussen de 2001 en 2011 census/opleidings-geslacht categorieën

Opleidingsgebonden Verschillen in (Gezonde) Levenverwachting

Bron: Renard F, Devleesschauwer B, Van Oyen H, et al (2019) Evolution of educational inequalities in life and health expectancies at 25 years in Belgium between 2001 and 2011: a census-based study. Arch Public Heal 77:6. <https://doi.org/10.1186/s13690-019-0330-8>

Opleidingsgebonden Verschillen in (Gezonde) Levenverwachting

	Census 2001	Census 2011	Verschil Abs.	Ongelijkheid 2001	Ongelijkheid 2011	Verschil	% verschil
Mannen Levensverwachting op 25							
Laag	50,63	51,74	1,11	5,19	6,07	0,88	16,96
Midden	53,18	54,73	1,55	2,64	3,08	0,44	16,67
Hoog	55,82	57,81	1,99	-	-		
Vrouwen levensverwachting op 25							
Laag	57,14	57,32	0,18	3,76	4,58	0,82	21,81
Midden	59,14	60,09	0,95	1,76	1,81	0,05	2,84
Hoog	60,9	61,9	1	-	-		
Mannen levensverwachting zonder beperkingen op 25							
Laag	36,34	37,02	0,68	6,51	10,47	3,96	60,83
Midden	41,4	42,05	0,65	1,45	5,44	3,99	275,17
Hoog	42,85	47,49	4,64	-	-		
Vrouwen levensverwachting zonder beperkingen op 25							
Laag	39,32	35,54	-3,78	9,3	13,44	4,14	44,52
Midden	43,37	42,98	-0,39	5,25	6	0,75	14,29
Hoog	48,62	48,98	0,36	-	-		

Bron: Renard F, Devleesschauwer B, Van Oyen H, et al (2019) Evolution of educational inequalities in life and health expectancies at 25 years in Belgium between 2001 and 2011: a census-based study. Arch Public Heal 77:6. <https://doi.org/10.1186/s13690-019-0330-8>

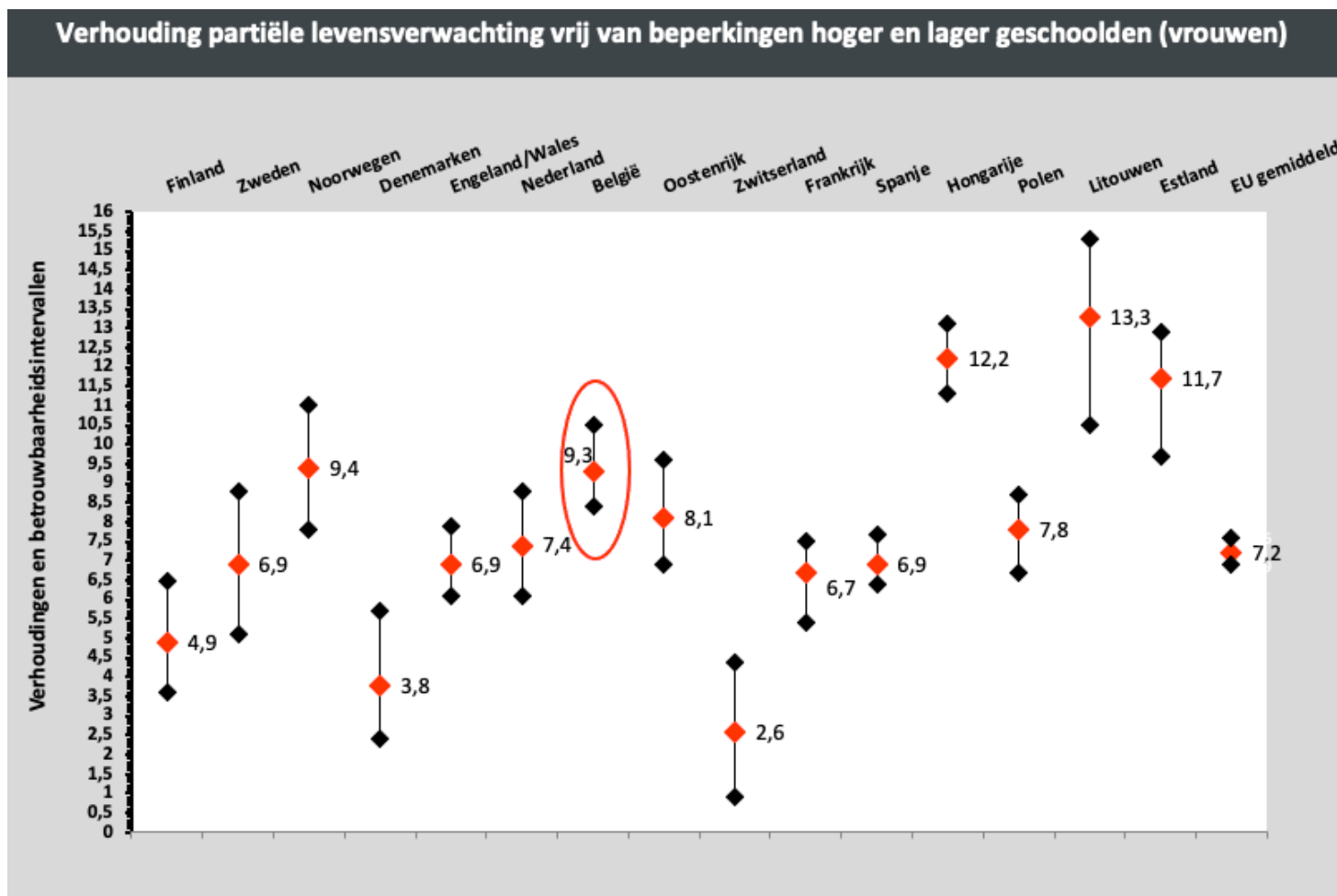
Ongelijkheid in (Gezonde) Levenverwachting: Recente Internationale Evidentie

Determinants of educational inequalities in disability-free life expectancy between ages 35 and 80 in Europe

José Rubio Valverde^{a,*}, Johan Mackenbach^a, Matthias Bopp^b, Henrik Brønnum-Hansen^c, Patrick Deboosere^d, Ramune Kalediene^e, Katalin Kovács^f, Mall Leinsalu^g, Pekka Martikainen^h, Enrique Regidorⁱ, Bjørn Heine Strand^j, Wilma Nusselder^a

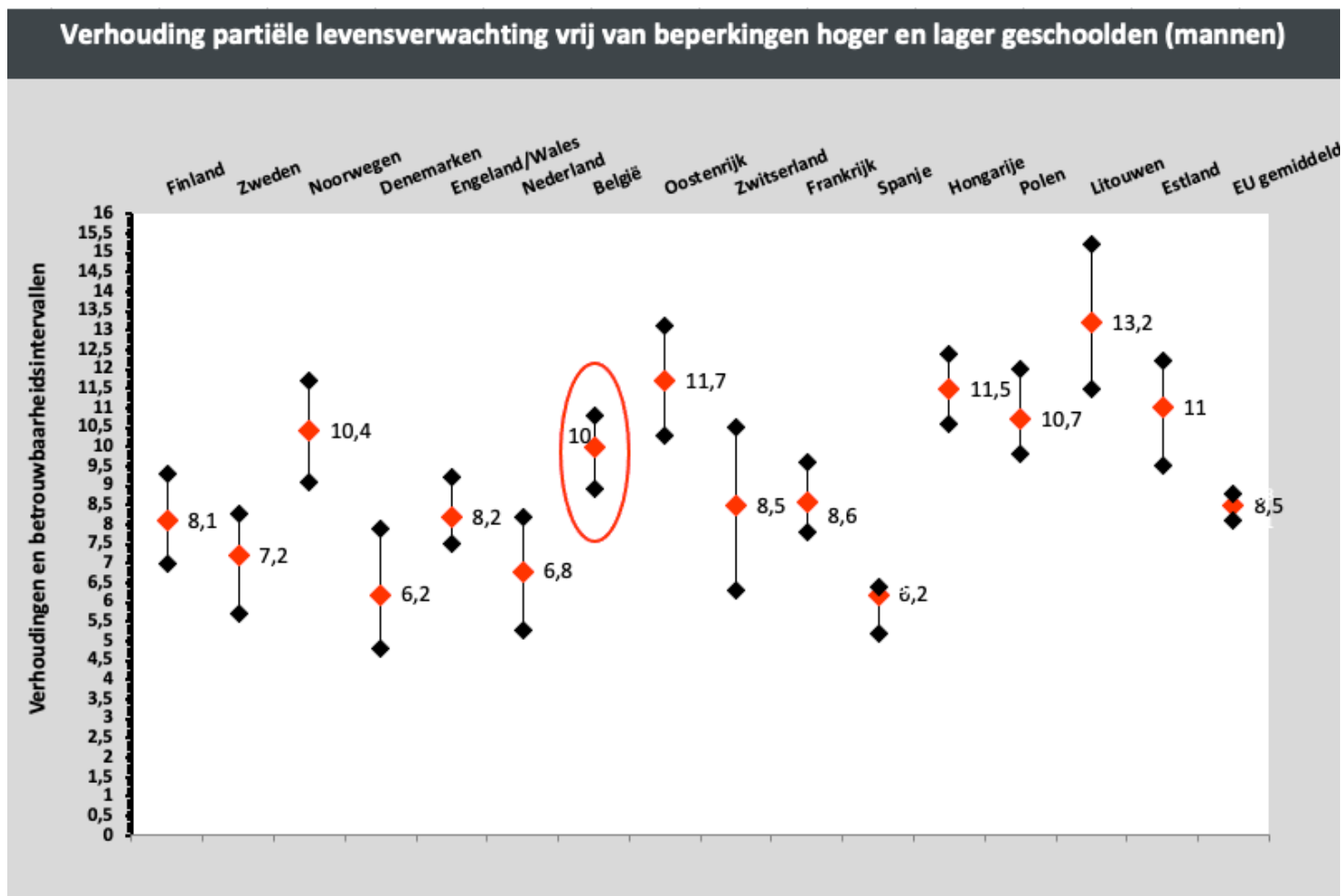
- Objectief:
 - Situatie van België in vergelijking met een aantal Europese landen voor levensverwachting vrij van beperkingen (DFLE)
 - Relatieve bijdrage aan opleidingsverschillen in DFLE van verschillende risicofactoren (o.a. beroep vader, laag inkomen, sociale contacten, roken, alcohol, BMI, fysieke activiteit en eetgewoonten)
- Mixed register en Survey (EU-SILC 2010/2014 en ESS 2014) gegevens verzameld tussen 2004 en 2014
- Indicatoren:
 - Sterftcijfers (registers)
 - Opleidingsniveau: laag (ISCED 0-2); midden (ISCED 3-4); hoog (ISCED 5-6)
 - DFLE via GALI-vraag (EU-SILC)
 - Risicofactoren uit ESS en EU-SILC
- Methode
 - Extrapolatie van GALI en risicofactoren naar opleidingsgroepen
 - Levensverwachting zonder beperking, gebruik makend van *Sullivan's method* (1971)
 - *Population Attributable Fractions* (PAF) om bijdrage risicofactoren te schatten

Opleidingsgebonden Verschillen in (Gezonde) Levenverwachting

Bron: Valverde JR, Mackenbach J, Bopp M, et al (2021) Determinants of educational inequalities in disability-free life expectancy between ages 35 and 80 in Europe. SSM - Popul Heal 13:100740. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2021.100740>

Opleidingsgebonden Verschillen in (Gezonde) Levenverwachting

Bron: Valverde JR, Mackenbach J, Bopp M, et al (2021) Determinants of educational inequalities in disability-free life expectancy between ages 35 and 80 in Europe. SSM - Popul Heal 13:100740. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2021.100740>

Evidentie voor Arbeidsgebonden Oorzaken van Ongelijkheid in Gezondheid en Mortaliteit

Het Relatief Aandeel van de Arbeidssituatie

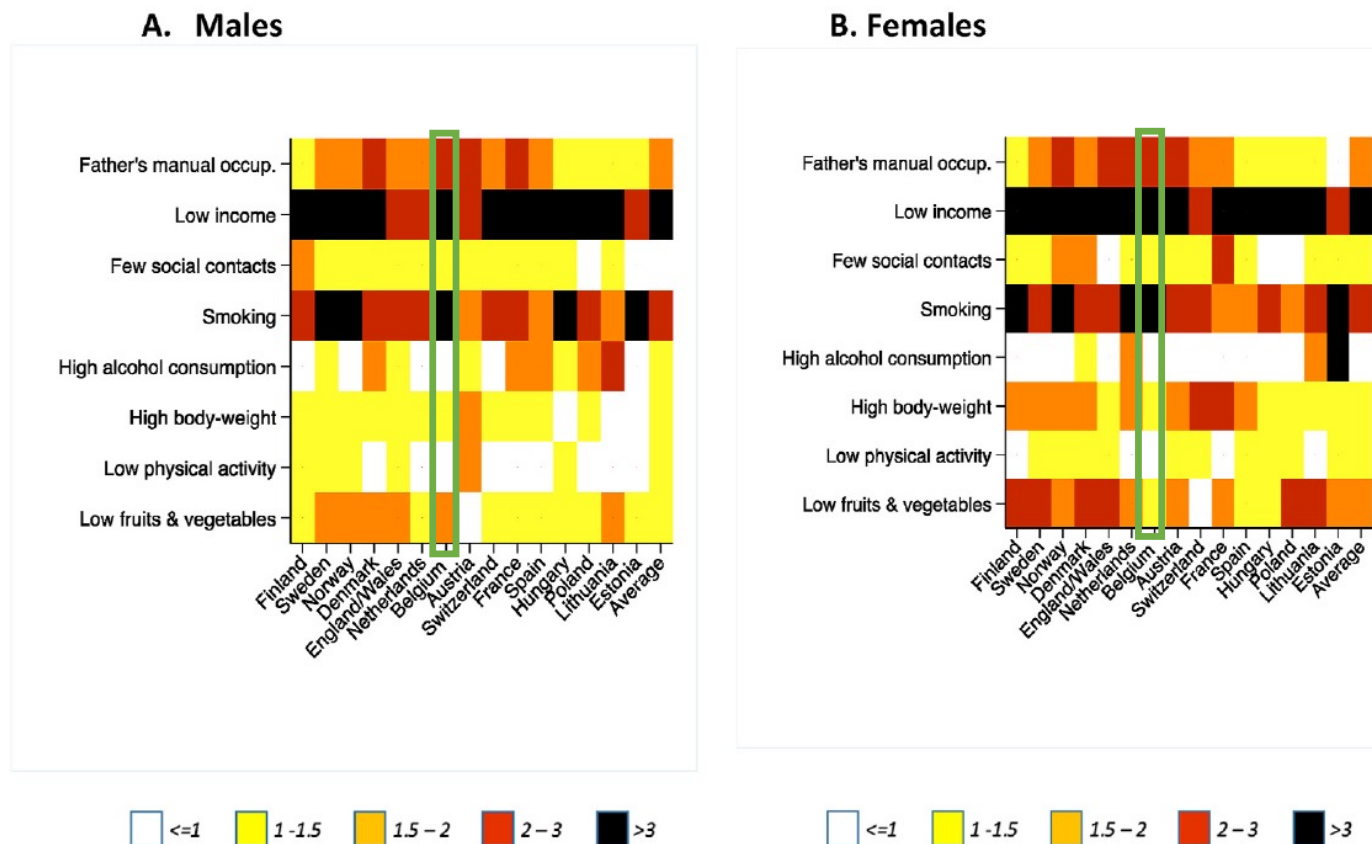

Fig. 1. Educational inequalities in risk factor prevalence ratio for individuals between ages 35 and 80 by country and gender (prevalence rate ratio).

Bron: Valverde JR, Mackenbach J, Bopp M, et al (2021) Determinants of educational inequalities in disability-free life expectancy between ages 35 and 80 in Europe. SSM - Popul Heal 13:100740. <https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2021.100740>

Impact van Arbeidsomstandigheden

Hier besproken:

- Fysieke arbeidsomstandigheden
- Psychosociale arbeidsomstandigheden
- De arbeidsvoorwaarden en de carrière
- Prevalentie van belastend werk in België

BMJ Open Physical heaviness of work and sitting at work as predictors of mortality: a 26-year follow-up of the Helsinki Birth Cohort Study

Fysieke Arbeidsomstandigheden en Mortaliteit

Tuija M Mikkola,¹ Mikaela B von Bonsdorff,^{1,2} Minna K Salonen,^{1,3} Hannu Kautiainen,^{1,4} Leena Ala-Mursula,⁵ Svetlana Solovieva,⁶ Eira Viikari-Juntura,⁶ Johan G Eriksson^{1,7}

- Objectief:
 - Analyse van de relatie tussen de fysieke zwaarte van werk en 'zittend werk' en mortaliteit
- Sample:
 - Helsinki Birth Cohort Study (HBCS): 13.345 persons born in 1934 and 1944
 - Werkkenmerken vastgesteld in 1990; follow-up tem 2015
- Indicatoren:
 - Fysieke zwaarte van het werk; Zittend werk afgeleid van 'beroepen' met codering voor risicoblootstelling
 - Sterfte van 1/1/1990 tot 31/12/2015
- Methode:
 - Cox regression models
 - Controle voor leeftijd en jaren opleiding

Fysieke Arbeidsomstandigheden en Mortaliteit

Table 2 HRs for all-cause mortality according to quartiles of likelihood of physically heavy work and prolonged sitting at work during the 26-year follow-up of the Helsinki Birth Cohort Study

	Women			Men		
	Deaths n/total N	Model 1* HR (95% CI)	Model 2† HR (95% CI)	Deaths n/total N	Model 1* HR (95% CI)	Model 2† HR (95% CI)
Likelihood of physically heavy work (quartiles)						
I (Lowest)	193/1312	1 (Reference)	1 (Reference)	294/1416	1 (Reference)	1 (Reference)
II	153/1044	0.99 (0.80 to 1.23)	0.97 (0.78 to 1.19)	297/1110	1.32 (1.13 to 1.56)	1.18 (1.00 to 1.39)
III	180/1115	1.10 (0.90 to 1.35)	1.07 (0.87 to 1.31)	445/1378	1.67 (1.44 to 1.93)	<u>1.36</u> (1.16 to 1.58)
IV	233/1254	1.28 (1.06 to 1.55)	1.14 (0.94 to 1.39)	500/1306	2.08 (1.80 to 2.41)	<u>1.54</u> (1.31 to 1.80)
P for trend		0.03	0.36		<0.001	<0.001
Likelihood of sitting at work (quartiles)						
I (Lowest)	254/1367	1 (Reference)	1 (Reference)	482/1288	1 (Reference)	1 (Reference)
II	117/812	0.75 (0.60 to 0.94)	0.87 (0.70 to 1.09)	417/1313	0.81 (0.71 to 0.92)	0.85 (0.75 to 0.97)
III	205/1315	0.82 (0.68 to 0.98)	0.89 (0.74 to 1.07)	340/1269	0.66 (0.57 to 0.75)	0.79 (0.68 to 0.91)
IV	183/1231	0.78 (0.65 to 0.95)	0.81 (0.67 to 0.98)	297/1340	0.53 (0.46 to 0.61)	0.71 (0.61 to 0.82)
P for trend		0.02	0.18		<0.001	<0.001

*Crude model.

†Adjusted for age and years of education.

Bron: Mikkola TM, von Bonsdorff MB, Salonen MK, et al (2019) Physical heaviness of work and sitting at work as predictors of mortality: a 26-year follow-up of the Helsinki Birth Cohort Study. BMJ Open 9:e026280. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-026280>

> *Psychosom Med.* 2021 Jan 1;83(1):62-70. doi: 10.1097/PSY.0000000000000878.

Psychosocial Work Factors of the Job Strain Model and All-Cause Mortality: The STRESSJEM Prospective Cohort Study

Isabelle Niedhammer ¹, Allison Milner, Thomas Coutrot, Béatrice Geoffroy-Perez, Anthony D LaMontagne, Jean-François Chastang

Affiliations + expand

PMID: 33079757 DOI: 10.1097/PSY.0000000000000878

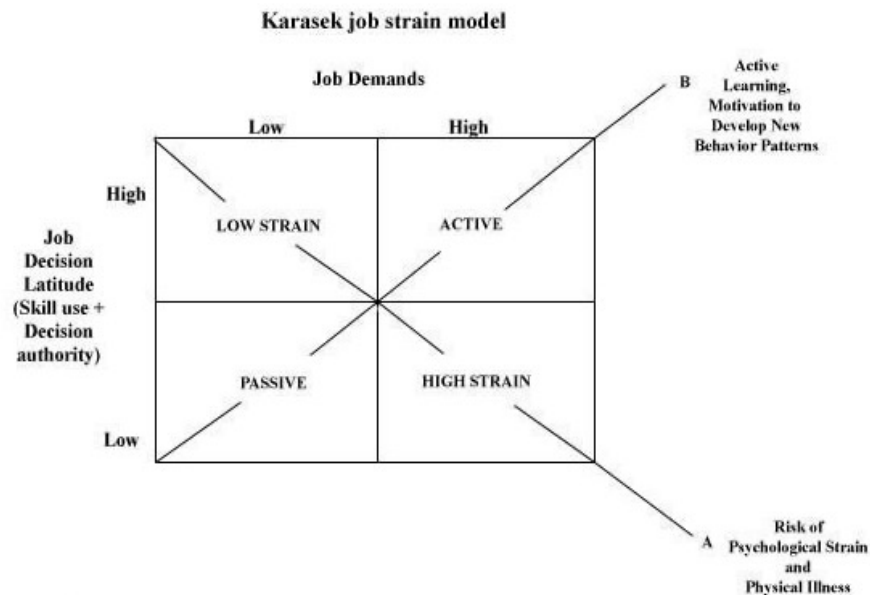
Free article

Psychosociale Arbeidsomstandigheden en Mortaliteit

- **Objectief:**
 - Onderzoek naar prospectieve associaties tussen psychosociale werkfactoren (J-DC) en mortaliteit
 - Inschatten gevolgen van cumulatieve blootstelling
- **Sample:**
 - Franse representatieve prospectieve cohortestudie, incl. blootstellingsgegevens, werkgeschiedenis en mortaliteit door link sterfteregister
 - Psychosociale blootstellingsinformatie uit survey geëxtrapoleerd naar 798.547 mannen en 697.785 vrouwen volgens criteria 'beroep', 'sector' en 'bedrijfsgrootte'
- **Indicatoren:**
 - Sterfte in periode 1976-2002
 - Informatie over psychosociale risicoblootstelling (Karasek) binnen beroepen
- **Methode:**
 - Cox regression models
 - Controle voor tijd en fysieke risicofactoren

Psychosociale Arbeidsomstandigheden en Mortaliteit

Associations between cumulative exposure and all-cause mortality among men and women

Reference: Schnall PL, Landsbergis PA, Baker D. Job Strain and Cardiovascular Disease. Annual Review of Public Health; 15:381-411, 1994

Bron: Niedhammer I, Milner A, Coutrot T, et al (2021) Psychosocial Work Factors of the Job Strain Model and All-Cause Mortality: The STRESSJEM Prospective Cohort Study. Psychosom Med 83:62-70.
<https://doi.org/10.1097/PSY.0000000000000878>

Follow-up	MEN (N=798,547)		WOMEN (N=697,785)	
	On-the-job HR (95% CI) (Deaths=17,250)	Until 31/12/2002 HR (95% CI) (Deaths=88,521)	On-the-job HR (95% CI) (Deaths=4,201)	Until 31/12/2002 HR (95% CI) (Deaths=28,921)
High psychological demands ^a	0.94 [0.90-0.97] **	0.86 [0.85-0.88] ***	1.29 [1.19-1.39] ***	0.92 [0.90-0.95] ***
Low decision latitude ^a	1.35 [1.31-1.40] ***	1.22 [1.20-1.24] ***	1.09 [1.01-1.17] *	1.19 [1.16-1.23] ***
Low social support ^a	1.29 [1.24-1.33] ***	1.09 [1.07-1.11] ***	1.24 [1.16-1.33] ***	1.09 [1.06-1.12] ***
High psychological demands ^b	1.01 [0.96-1.05] ns	0.90 [0.88-0.92] ***	1.26 [1.16-1.37] ***	0.92 [0.90-0.95] ***
Low decision latitude ^b	1.27 [1.22-1.32] ***	1.19 [1.17-1.21] ***	1.06 [0.97-1.15] ns	1.15 [1.11-1.19] ***
Low social support ^b	1.16 [1.12-1.20] ***	1.00 [0.99-1.02] ns	1.17 [1.08-1.26] ***	1.06 [1.03-1.10] ***
Job strain ^a	1.28 [1.21-1.34] ***	1.17 [1.14-1.20] ***	1.18 [1.10-1.27] ***	1.02 [0.99-1.05] ns
Isostrain ^a	1.30 [1.23-1.37] ***	1.15 [1.12-1.18] ***	1.20 [1.12-1.29] ***	1.02 [0.99-1.05] ns
Quadrants by Karasek^a				
Active job (ref)	1	1	1	1
Low strain	1.00 [0.95-1.05] ns	1.18 [1.16-1.21] ***	0.61 [0.53-0.72] ***	0.99 [0.95-1.04] ns
Passive job	1.34 [1.28-1.40] ***	1.34 [1.31-1.37] ***	0.88 [0.80-0.97] *	1.25 [1.20-1.30] ***
High strain	1.39 [1.32-1.47] ***	1.32 [1.29-1.35] ***	1.07 [0.98-1.16] ns	1.15 [1.10-1.19] ***
Quadrants by Karasek^a				
Active job	1.00 [0.95-1.05] ns	0.84 [0.83-0.86] ***	1.63 [1.40-1.90] ***	1.01 [0.96-1.06] ns
Low strain (ref)	1	1	1	1
Passive job	1.34 [1.28-1.40] ***	1.13 [1.11-1.15] ***	1.43 [1.22-1.68] ***	1.26 [1.19-1.32] ***
High strain	1.39 [1.31-1.48] ***	1.11 [1.09-1.14] ***	1.74 [1.49-2.03] ***	1.15 [1.10-1.21] ***

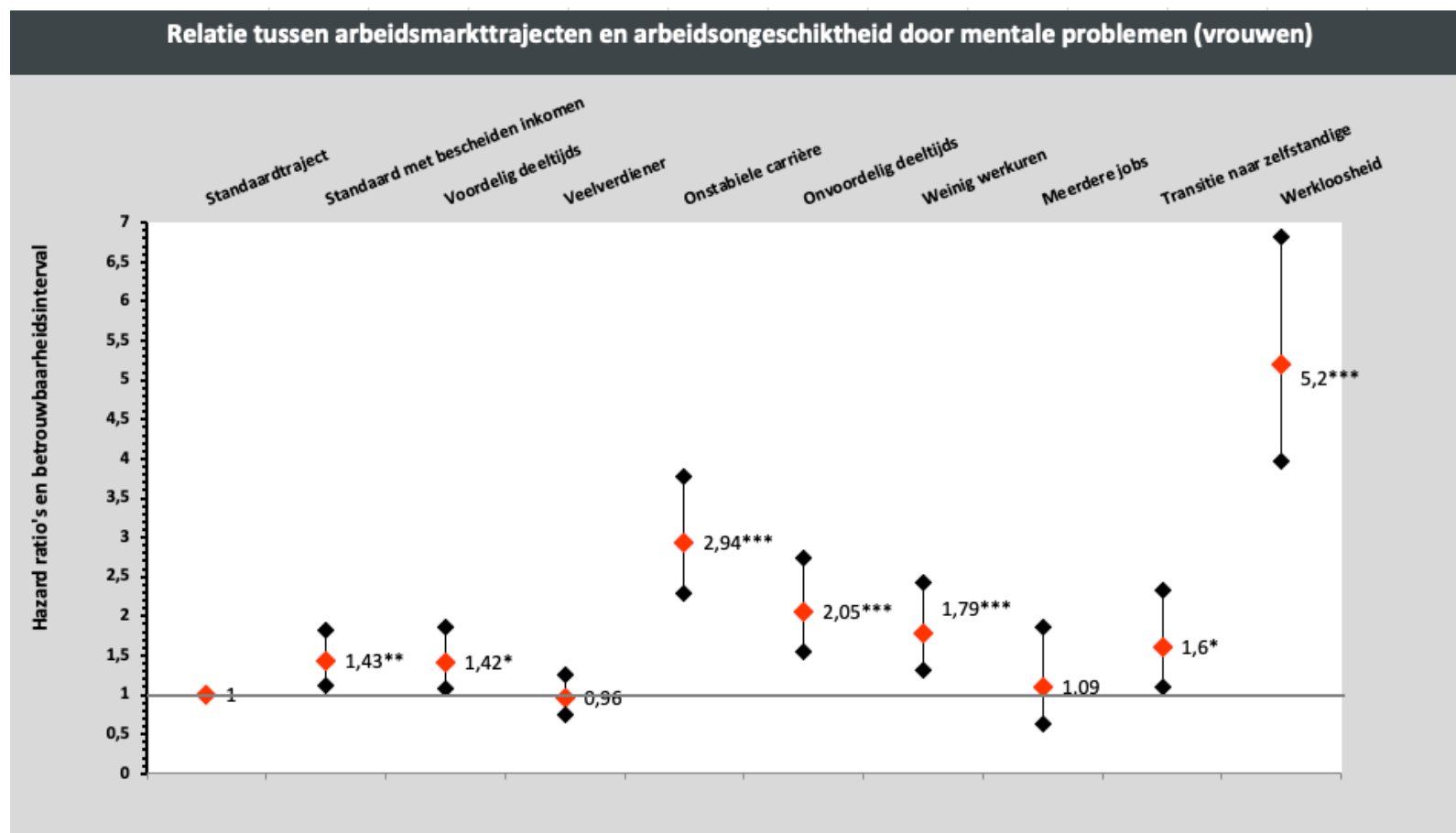
Het effect van carrièreverloop op Arbeidsongeschiktheid

Employment trajectories and mental health-related disability in Belgium

Rebeka Balogh^{1,2} · Sylvie Gadeyne¹ · Johanna Jonsson³ · Sudipa Sarkar^{2,4} · Karen Van Aerden¹ · Chris Warhurst² · Christophe Vanroelen¹

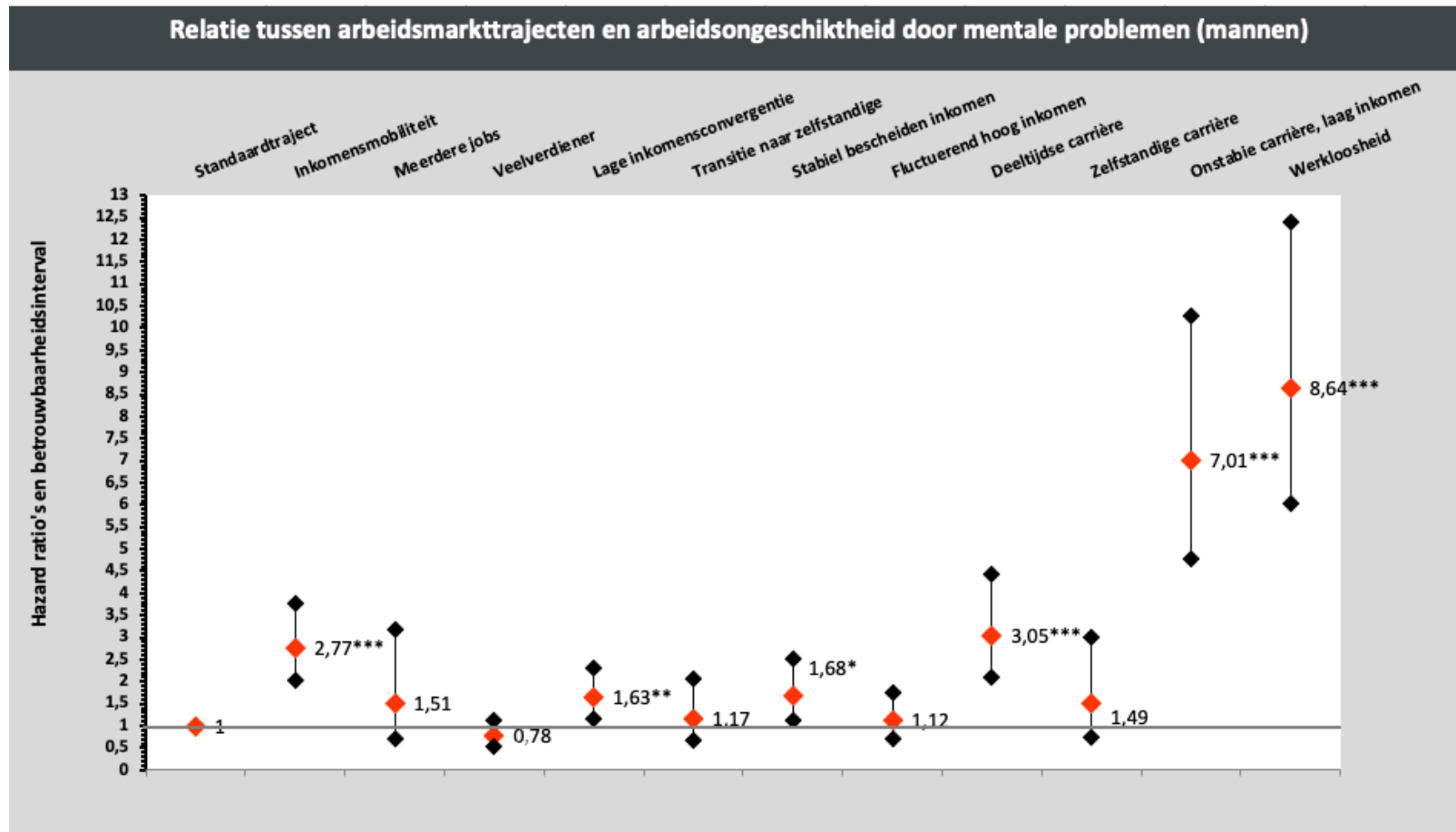
- Objectief:
 - De relatie tussen ‘niet-standaard arbeidscarrières’ en arbeidsongeschiktheid omwille van mentale problemen
- Sample:
 - KSZ-data: blootstellingsfase 2006-2009; follow-up fase 2010-2016
 - Data-punten voor ieder kwartaal
 - 41.065 vrouwen en 45.667 mannen, werkend en tussen 30 en 40 op 31/12/2005 en geen precedenten op het vlak van arbeidsongeschiktheid
- Indicatoren:
 - Tewerkstellingsstatus (WN, zelfst., werkzoekend, inactief, ander)
 - Voor de werkenden:
 - Stabiliteit tewerkstelling (stabiel, niet-standaard, gesubsidieerd, indicatie van verandering)
 - Meerdere jobs
 - Officiële werktijd (-21%, 21-50%, 51+80%, 81-100, +100% van FTE)
 - Inkomen (kwartielen/jaarbasis)
 - Arbeidsongeschiktheid voor mentale problemen (RIZiV)
- Methode:
 - Multichannel Sequence Analyses → typologie van carrières
 - Cox proportional hazards regressie → hazard ratio's en CIs

Het Effect van Carrièreverloop op Arbeidsongeschiktheid

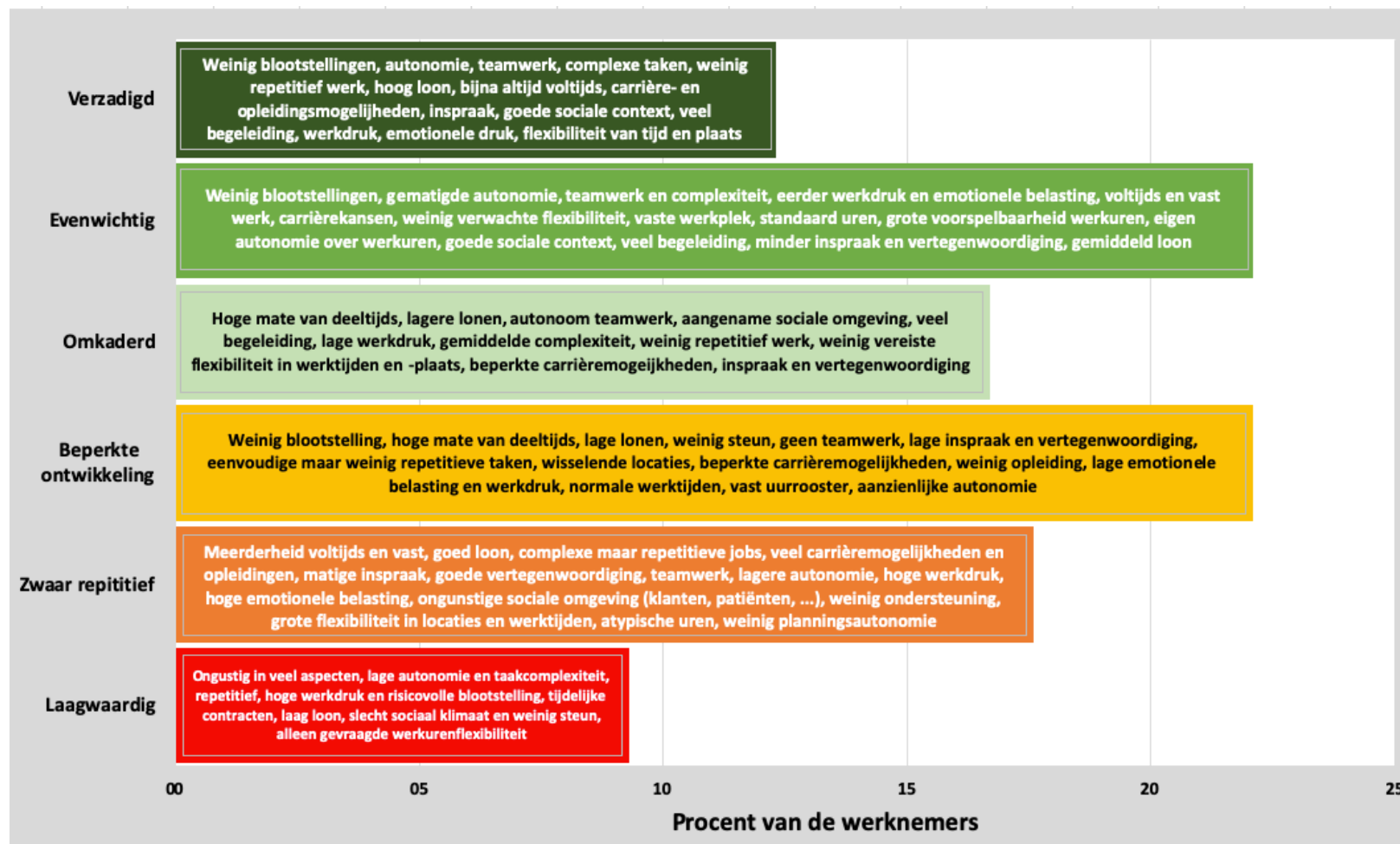
Bron: Balogh R, Gadeyne S, Jonsson J, et al (2022) Employment trajectories and mental health-related disability in Belgium. Int Arch Occup Environ Health. <https://doi.org/10.1007/s00420-022-01923-y>

Het effect van carrièreverloop

Bron: Balogh R, Gadeyne S, Jonsson J, et al (2022) Employment trajectories and mental health-related disability in Belgium. Int Arch Occup Environ Health. <https://doi.org/10.1007/s00420-022-01923-y>

Prevalentie van belastend werk

Bron: Lamberts, M., Szeker, L., Vandekerckhove, S., Van Gyes, G., Van Hoetegem, G., Vereycke, Y., Vanroelen, C. ... Vendramin, P. (2016). *Jobkwaliteit in België in 2015. Analyse aan de hand van de European Working Conditions Survey EWCS 2015 (Eurofound)*. Leuven.

Slotbeschouwingen

Slotbeschouwingen

- Samenvatting van bevindingen
 - Gestage maar geleidelijke stijging van de gemiddelde levensverwachting
 - Stabiliteit voor gemiddelde gezonde levensverwachting
 - Relatief grote sociaaleconomische verschillen (hoog vs laag opgeleiden):
 - LE: 6 jaar voor mannen en 4,5 jaar voor vrouwen
 - DFLE: 10,5 jaar voor mannen en 13,5 jaar voor vrouwen
 - Groeiende kloof in LE en DFLE tussen opleidingsgroepen
 - Duidelijk aandeel van arbeidssituatie in SE-verschillen in LE, DFLE en arbeidsongeschiktheid
 - Bijdrage van breed scala fysieke, psychosociale arbeidsomstandigheden, maar ook arbeidsvoorwaarden

Slotbeschouwingen

- Discussie:
 - Causaliteit: combinatie van ‘causatie’ en ‘selectie’
 - Selectie effecten zo veel mogelijk uitgezuiverd in studiedesigns, maar nooit volledig
 - ‘Lag’ tussen beschikbare evidentie en noden beleid
 - Datakwaliteit en nood aan monitoring
 - Beroepen tonen ‘het verleden’
 - Maar, risico’s zijn gekend
 - Pleidooi voor monitoring (en linken) blootstellingsgegevens
 - De rol van belastende arbeidsomstandigheden en werkbaarheid
 - Rechtvaardiging voor ‘herverdelende rechtvaardigheid’ tijdens en na het arbeidsleven